

GOVOR ŠKOFA DR. ANTONA STRESA
NA DAN SAMOSTOJNOSTI LETA 2003
PRI MARIJI POMAGAJ NA BREZJAH

Spoštovani gospod minister, ekscelece veleposlaniki, dragi bratje, dragi prijatelji!

Praznik slovenske samostojnosti obhajamo vsako leto v neposredni bližini božičnega praznika. Tako smo tudi danes prisluhnili božji besedi, ki jo premišljujemo na četrto adventno nedeljo, posebej pa smo še prisluhnili apostolu Pavlu v drugem berilu, ki nam naroča, naj molimo za vse ljudi, zlasti za oblastnike, da bi lahko vsi živeli pobožno in v dostojanstvu, pa tudi mirno, brez preprirov in sporov. Zato smo danes tukaj, v našem narodnem svetišču pri Mariji Pomagaj na Brezjah.

Če apostol Pavel naroča, naj molimo za oblast, da bi lahko živeli v miru in dostojanstvu, s tem poudarja, kako pomembno vlogo za življenje državljanov ima oblast. Od nje je v največji meri odvisna večina zadev v državi, v določeni meri celo moralnost državljanov. Vsak državljan je gotovo za svoja dejanja najprej odgovoren sam v svoji vesti in pred Bogom. Za dobro in proti zlu se mora svobodno odločiti sam.

Občudujemo ljudi, ki znajo in zmorejo plavati proti toku, ki so – kot pravimo – pokončni. V tej odgovornosti in osebnem odločanju za dobro, pošteno in pravično ravnanje je smisel vse naše svobode. Bog nas ni ustvaril svobodne zato, da bi se s svojo svobodo igračkali, temveč da bi se svobodno in po osebnem odgovornem premisleku odločali za to, kar je dobro in prav in tako oblikovali sami sebe v pravega Božjega sina ali hčer.

Toda okolje, javno mnenje, zakoni, ki jih oblast postavlja, in sodstvo, ki zločine, krivičnost in nepoštenje kaznuje in s tem nazaj vzpostavlja načela pravičnosti in poštenja, ki so bila s krivičnimi dejanji porušena – vse to močno vpliva na to, kako se odloča marsikateri državljan. Takšni smo pač ljudje. Za to, da ravnamo kot je pošteno in prav, potrebujemo tudi podporo in spodbudo od zunaj, od svojega okolja. Če pa so v javnem mnenju moralne norme postavljene nizko, postaja marsikdo tudi do sebe moralno nezahteven.

Apostol Pavel pa v današnjem drugem berilu naroča, naj živimo »v vsej pobožnosti in dostojanstvu.« Človeško dostojanstvo je res naša temeljna vrednota in tudi Ustavna pogodba Evropske unije, v katero bomo stopili čez dobre štiri mesece, je dostojanstvo človeške osebe postavila na prvo mesto. Vsak človek je vreden, da ga drugi ljudje in oblast, ki je nad vsemi, spoštujejo. Nihče ga ne sme poniževati in izkoriščati, z njim manipulirati in mu kratiti pravic, ki jih zaradi tega dostojanstva ima.

Da se ravno Evropejci tako močno zavedamo dolžnosti, da vsako človeško življenje spoštujemo, varujemo in cenimo, pa vsekakor ni brez zveze s tem, da se je moralna zavest Evropejcev skozi dolga stoletja oblikovala

pod vplivom krščanske vere. Božični prazniki, ki so pred nami, nam to pojasnjujejo na poseben način.

Samo krščanska vera ve za Boga, ki je postal človek. Že kot Stvarnik je Bog ustvaril sebi podobne ljudi. Toda to, kar obhajamo na božič, pomeni še veliko več. Božič je spomin na dan, ko je se Božji sin rodil kot človek, kot brat nas vseh. Zato je Božič največji praznik človeškega dostojanstva. Bogu se ni zdelo nevedno in nedostojno, da je postal človek.

Božični praznik nam v izvorni krščanski zamisli torej govori, da je biti človek nekaj neprecenljivo dragocenega. Bog se je učlovečil, saj je biti človek nekaj velikega. Učlovečil pa se je tudi zato, da bi rešil in nazaj vzpostavil dostojanstvo človeka, ki ga človek sam ogroža s tem, ko ne ravna v skladu s svojim dostojanstvom.

»Noblesse oblige«, plemiškost zavezuje, pravi francoski rek. Kdor je plemenitega rodu in se tega zaveda, ga to zavezuje k ravnanju v skladu s to plemenitostjo. V tem smislu nas zavest o dostojanstvu sleherne človeške osebe zavezuje k življenju v skladu s tem dostojanstvom v nas samih in k spoštljivemu ravnanju z drugimi, ki so nam v tem dostojanstvu enaki. Predvsem pa to tudi zavezuje oblast, da spoštuje vse državljane, za katere je odgovorna, ter jim služi in streže, da bodo živeli tako, da bodo lahko spoštovali sebe in druge ljudi. To pa je življenje v pravičnosti in svobodi.

To se lepo sliši – boste rekli – a stvarnost je, žal, tako drugačna. Govorimo o krizi moralnih vrednot, obžalujemo razpuščenost in težke posledice permisivne vzgoje, ugotavljamo težavnost vzgojiteljskega in učiteljskega poklica. Vse to je utemeljeno in res. Med dejanskim ravnanjem in moralnimi ideali, med tistim, kar smo in kar doživljamo, in tistim, kar bi morali biti, je vedno razkorak, včasih pa se nam zdi, da je nepremostljiv prepad. Naši cilji se nam zdijo v nedosegljivi daljini. Ko gledamo na okolje, v katerem živimo, in pomislimo na naloge, ki jih imamo, da bi to okolje postalo takšno, kot bi moralo biti, nemalokrat postanemo malodušni. Zdi se nam, da je tako malo izgledov, da bi se lahko kaj premaknilo na bolje.

V takem trenutku malodušnosti – da ne rečem celo obupa – se kristjani spomnimo na Devico Marijo. Tudi danes smo v njenem svetišču in tu smo pri evangeliju slišali, kako jo je teta Elizabeta blagovala: »Blagor ji, ki je verovala«. Kaj je verovala? Verovala je, da pri Bogu ni nič nemogoče. Pri Bogu, ne pri ljudeh.

»Blagor ji, ki je verovala.« Tudi pozneje je Jezus od svojih sodelavcev pričakoval najprej vero in zaupanje. »Kaj si dvomil, malovernež ...«, je poočital Petru. Prvi pogoj torej, da lahko postanemo Božji sodelavci pri delu za Božje kraljestvo pravičnosti, miru in ljubezni, je, da verujemo, da pri Bogu ni nič nemogoče in se zato ne ustrašimo nobene naloge.

Da lahko računamo na Božjo pomoč, je seveda najprej potrebno imeti poštene cilje: samo to, kar je pošteno in pravično, kar je prav in v skladu s tistim, kar nam narekuje Bog s svojim zgledom spoštovanja in ljubezni do vsakega človeka. Ko pa smo enkrat tako na Božji strani, ko smo na strani poštenja, pravičnosti, dobrote in ljubezni, tedaj lahko verujemo, da nismo sami, ampak da je z nami tudi Bog. Zato se jih bomo pogumno,

potrpežljivo in smelo, celo drzno lotili v veri, da z Bogom ni nič nemogoče.

»Blagor ji, ki je verovala«, je rekla Elizabeta o Mariji. Blagor tudi nam, če bomo verovali in vztrajali v upanju in zaupanju, in sicer v zavesti, da bo zadnjo besedo nad nami in zgodovino sveta imel Bog življenja in ljubezni, Bog resnice in dobrote, Bog, pri katerem ni in ne bo nič nemogoče.

S to mislijo Vam vsem želim vesele in blagoslovljene božične praznike, v zahtevnem novem letu pa poguma in uspehov. Amen.